

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	33616
Nom	Formació literària en l'aula d'educació infantil
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	4.5
Curs acadèmic	2023 - 2024

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1304 - Grau de Mestre/a en Educació Infantil	Facultat de Magisteri	2	Primer quadrimestre
1324 - Grau de Mestre/a en Educació Infantil -Ontinyent-	Facultat de Magisteri	2	Primer quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1304 - Grau de Mestre/a en Educació Infantil	13 - Aprendizaje de lenguas y lectoescritura	Obligatòria
1324 - Grau de Mestre/a en Educació Infantil -Ontinyent-	13 - APRENDIZAJE DE LENGUAS Y LECTOESCRITURA	Obligatòria

Coordinació

Nom	Departament
BALLESTER ROCA, JOSEP	80 - Didàctica de la Llengua i la Literatura
IBARRA RIUS, NOELIA	80 - Didàctica de la Llengua i la Literatura

RESUM

La matèria pretén facilitar a l'alumnat l'adquisició de coneixements i estratègies entorn de la formació literària en Educació Infantil, així com els recursos didàctics necessaris. Tanmateix, pretén donar a conèixer la literatura i sobretot, la literatura infantil i juvenil, tant de tipus tradicional com d'autor, les seues tendències i les obres clàssiques universals més representatives.

És necessari que els futurs mestres d'Educació Infantil tinguin àmplies referències literàries per a promoure i fomentar el gust i l'afició per la lectura.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

- Els estudiants han de demostrar una competència lingüística i comunicativa, oral i escrita en les dues llengües oficials de la comunitat autònoma, corresponent al C1 del Marc Europeu Comú de Referència per a les Llengües.
- Els estudiants han de ser capaços d'elaborar discursos orals i escrits, de forma coherent i adequada en l'àmbit acadèmic.

COMPETÈNCIES

1324 - Grau de Mestre/a en Educació Infantil -Ontinyent-

- Expressar-se oralment i per escrit correctament i adequadament en les llengües oficials de la comunitat autònoma.
- Utilitzar amb solvència les tecnologies de la informació i de la comunicació com a eines de treball habituals.
- Analitzar i incorporar de forma crítica les qüestions més rellevants de la societat actual que afecten l'educació familiar i escolar: impacte social i educatiu dels llenguatges audiovisuals i de les pantalles; canvis en les relacions de gènere i intergènere; multiculturalitat i interculturalitat; discriminació i inclusió social i desenvolupament sostenible; i també promoure accions educatives orientades a la preparació d'una ciutadania activa i democràtica, compromesa amb la igualtat, especialment entre homes i dones.
- Promoure el treball cooperatiu i el treball i esforç individual.
- Assumir que l'exercici de la funció docent ha d'anar perfeccionant-se i adaptant-se als canvis científics, pedagògics i socials al llarg de la vida.
- Conèixer els processos d'interacció i comunicació a l'aula.
- Reconèixer la identitat de cada etapa i les seues característiques cognitives, psicomotores, comunicatives, socials i afectives.
- Dissenyar, planificar i avaluar l'activitat docent i l'aprenentatge a l'aula en contextos multiculturals i de coeducació.
- Saber treballar en equip amb altres professionals de dins i fora del centre en l'atenció a cada estudiant, així com en la planificació de les seqüències d'aprenentatge i en l'organització de les situacions de treball a l'aula i en l'espai de joc.
- Conèixer i aplicar metodologies i tècniques bàsiques d'investigació educativa i ser capaç de dissenyar projectes d'innovació identificant indicadors d'avaluació.

- Comprendre que l'observació sistemàtica és un instrument bàsic per a poder reflexionar sobre la pràctica i la realitat, així com contribuir a la innovació i a la millora en educació.
- Identificar i planificar la resolució de situacions educatives que afecten estudiants amb diferents capacitats i diferents ritmes d'aprenentatge, així com adquirir recursos per a afavorir la seua integració.
- Conèixer i utilitzar adequadament recursos per a l'animació a la lectura i a l'escriptura.
- Conèixer la tradició oral i el folklore.
- Adquirir formació literària i, especialment, conèixer la literatura infantil.
- Conèixer les fonts bàsiques de la investigació en el camp de la didàctica de la llengua i la literatura i identificar-hi l'objecte i la metodologia utilitzats.

RESULTATS DE L'APRENTATGE

En finalitzar aquesta matèria l'alumnat ha de ser capaç de:

1. Expressar-se oralment i per escrit correctament i adequadament en les llengües oficials de la Comunitat Autònoma.
2. Utilitzar amb solvència les tecnologies de la informació i de la comunicació com a eines de treball habituals.
3. Treballar de manera cooperativa i l'esforç individual.
4. Analitzar críticament les obres literàries i els materials curriculars dels diversos cicles de l'Educació Infantil.
5. Valorar les competències essencials que l'alumnat adquireix a través de la literatura infantil i juvenil.
6. Ser capaç d'aplicar en l'aula estratègies i mètodes actius en relació amb la literatura infantil i juvenil.
7. Caracteritzar, valorar i produir els diversos gèneres de literatura infantil i juvenil, tant d'autor como de tradició oral
8. Reconèixer les diferents etapes històriques en la producció de la literatura infantil i juvenil.
9. Tenir nocions d'investigació i d'innovació en literatura infantil i juvenil.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Introducció als conceptes generals de l'Educació Literària

- 1.1 El fet literari i la lectura.
- 1.2 Objectius generals de l'ensenyament literari: La competència literària.
- 1.3 La literatura Infantil i juvenil: concepte i relació amb la literatura en general.

2. El foment lector

- 2.1 Pla de foment lector.
- 2.2 La biblioteca: un espai obert al món.
- 2.3 Les noves tecnologies de la comunicació aplicades a l'ensenyament literari i la formació de lectors.
- 2.4 Altres recursos i fonts de documentació.

3. Anàlisi dels diversos gèneres i de les diverses tipologies

- 3.1 Els gèneres: definició i caracterització.
- 3.2 El text poètic.
- 3.3 El text narratiu.
- 3.4 El text teatral i la dramatització.
- 3.5 La premsa, el còmic i l'àlbum il·lustrat.
- 3.6 El cinema i altres mitjans audiovisuals.

4. La tradició oral literària

- 4.1 Els gèneres de la literatura oral.
- 4.2 L'univers màgic de la tradició oral literària.
- 4.3 La diversitat cultural.
- 4.4 L'aprofitament de la tradició popular en l'aula d'infantil.

5. La Literatura actual per a xiquets i joves

- 5.1 Un recorregut històric per la literatura infantil i juvenil universal.
- 5.2 La literatura infantil i juvenil: temes, tendències i característiques.

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes teoricopràctiques	45,00	100
Estudi i treball autònom	67,00	0
TOTAL	112,00	

METODOLOGIA DOCENT

Amb la finalitat d'assolir el que proposa l'assignatura, s'emprarà una metodologia activa que fa imprescindible la implicació de l'alumnat. Es fomentarà un acostament crític als diversos postulats teòrics que s'aporten, sense excloure les exposicions magistrals que la matèria requerisca.

La pràctica acadèmica en aquesta assignatura s'estructura en diversos nivells:

Activitats presencials (40% del treball total)

1. Classes teòric-pràctiques (30%)

Classes teòric-pràctiques en les quals es treballaran els continguts de l'assignatura a partir de diferents possibilitats: anàlisi de textos, classes magistrals, seminaris, tallers, grups de treball, etc. Les orientacions i materials necessaris per al desenvolupament d'aquestes activitats es facilitaran a l'estudiant bé en les sessions presencials, bé a través del servei de reprografia o bé des de l'aula virtual.

2. Assistència a seminaris i activitats complementàries (6%)

Es tindrà en compte la participació en les setmanes d'activitats complementàries del quadrimestre.

3. Tutories (4%)

Les tutories individuals i col·lectives serviran per a coordinar als estudiants en les tasques individuals i de grup, així com per a avaluar els progressos individuals, les activitats realitzades i la metodologia docent.

Les tutories també s'utilitzaran per a fer un seguiment de l'expressió oral i escrita, imprescindible per a aprovar l'assignatura.

Activitats no presencials (60 % del treball total)

4. Estudi i treball autònom

Preparació de les tasques encomanades (resums, lectures crítiques, ressenyes, etc.) i realització del treball específic. El model que s'aplicarà és l'investigador, de manera que l'activitat de l'alumnat se centre en la recerca, la localització, l'anàlisi, la manipulació, l'elaboració i la tornada de la informació. La realització de treballs té, com finalitat, destacar la importància del treball cooperatiu i reforçar l'aprenentatge individual, a més d'iniciar a l'alumnat en l'activitat d'investigació, anàlisi i interiorització de la informació, fomentar les relacions personals i compartir situacions amb la finalitat d'acostar-se als continguts i poder debatre'ls.

AVALUACIÓ

L'avaluació serà contínua i global, de caràcter orientador i formatiu, i atindrà a la capacitat d'analitzar els processos d'aprenentatge individual i col·lectiu.

En finalitzar el curs, l'alumnat haurà de ser capaç de:

- Posseir un nivell adequat en l'adquisició d'habilitats i coneixements específics de la matèria.
- Dominar els mètodes, tècniques i d'altres capacitats i destreses pròpies d'un estudiant de Magisteri en relació amb la formació literària.

- Haver demostrat una actitud positiva cap a l'assignatura i el respecte als companys, l'assistència i participació en les classes, l'interès i la constància per aconseguir una progressió ascendent i, també la capacitat per a treballar en grup.
- Tenir una competència lingüística i comunicativa, tant oral com escrita, en relació amb el nivell C1 del Marc Europeu de Referència, especialment de la llengua en què s'imparteix l'assignatura.

Per a l'avaluació de la matèria es tindrà en compte el següent:

1. Pràctiques de classe, escrites i orals: (10-15% de la nota global). Aquests treballs es consideren tasques d'aula. L'alumnat que no haja realitzat el 80% de les pràctiques/taques d'aula no podran optar a la nota final 10 perquè no se li podrà sumar el percentatge de tasques d'aula.
2. Proves orals i escrites individuals: (50-60% de la nota global). Seran treballs i/o proves que, de manera individual, haurà de realitzar l'alumnat per a superar plenament el curs.
3. Proves en grup, orals i escrites: (20-30% de la nota global).

A més, es tindrà en compte la participació en les activitats de les setmanes complementàries. Els alumnes que no hagen assistit com a mínim al 70% de les classes lectives tindran dret a una prova final globalitzadora del conjunt de la matèria, la nota no podrà superar els 5 punts.

Les tasques d'aula i treballs grupals en cap cas seran recuperables.

La llengua en la qual s'imparteix l'assignatura serà la que l'alumnat ha d'usar en classe i en tots els instruments d'avaluació.

REFERÈNCIES

Bàsiques

- AMO SÁNCHEZ-FORTÚN, José Manuel de (2003) Literatura Infantil: claves para la formación de la competencia literaria. Archidona, Aljibe.
- ARLANDIS, S. (2021). El desafío de la lectura. Educación literaria y formación lectora de futuros maestros. Valencia: Tirant Lo Blanch.
- BALLESTER, J. (2015): La formación lectora y literaria. Barcelona: Graó.
- BALLESTER, J. (ed.) (2011): Sobre l'horrible perill de la lectura. Catarroja: Perifèric.
- BALLESTER-ROCA, J. e IBARRA-RIUS, N. (Coords.) (2020). Entre la lectura, la escritura y la educación. Paradigmas de investigación en Didáctica de la Literatura y la Lengua. Madrid: Narcea.
- CERRILLO, P. (2007) Literatura infantil y juvenil y educación literaria: hacia una nueva enseñanza de la literatura. Barcelona, Octaedro.
- COLOMER, T. (2010): La Introducción a la literatura infantil y juvenil actual. Madrid: Síntesis.

- GARCIA PADRINO, J. (dir.) (2003). La comunicación literaria en las primeras edades. Madrid: MECP.
- GARRALON, A. (2001). Historia portátil de la literatura infantil. Madrid: Anaya
- IBARRA-RIUS, N. (Coord.)(2020) Identidad, diversidad y construcción de la ciudadanía a través de la investigación en educación literaria. Barcelona: Octaedro.
- MARTÍN EZPELETA, A.(Ed.) (2020). Usos sociales en Educación Literaria. Barcelona: Octaedro.
- MENDOZA, A. (2004): La educación literaria. Bases para la formación de la competencia lecto-literaria. Málaga: Aljibe.
- VALRIU, C. (1994): Història de la literatura infantil i juvenil catalana. Barcelona: Pirene.

Complementàries

- BATALLER, A. (2012): Formació literària per a mestres, curs 2010-2011 (MIT: Open CourseWare: Massachussets Institute of Thechnology) Disponible a : [http://ocw.uv.es/arts-i-humanitats-1/formacio-literaria-per-a-mestres/Course listing](http://ocw.uv.es/arts-i-humanitats-1/formacio-literaria-per-a-mestres/Course%20listing) [Nota: Per a accedir-hi, cal prémer l'opció lingüística en català]
- BELTRAN, R. (ed.) (2007): Rondalles populars valencianes. València: PUV.
- BETTELHEIM, B. (1976): The Uses of Enchantment. The Meaning and importance of Fairy Tales. Nova York: Knopf. (trad. Cast.: Psicoanálisis de los cuentos de hadas, Barcelona: Crítica, 1992).
- BRAVO VILLASANTE, C. (1988): Historia y antología de la literatura infantil universal. Valladolid: Miñón.
- CERRILLO, P./ GARCÍA PADRINO, J. (Coords.) (2001): La literatura infantil en el siglo XXI. Cuenca: UCLM.
- FLUIXÀ, J.A. (1995): Estratègies per a un pla de foment lector a l'escola, dins Jocs i estratègies d'animació lectora. València: Generalitat Valenciana, 14-19.
- FGSR/IDEA (2005): Las bibliotecas escolares en España. Análisis y recomendaciones. Madrid: FGSR.
- GIRBÉS, J.C. (2006) : Llegir per a créixer. Guia pràctica per a fer fills lectors. Alzira: Fundació Bromera.
- JANER MANILA, G. (1995): Literatura infantil i experiència cognitiva. Barcelona: Pirene.
- LLUCH, G. (1998): El lector model en la narrativa per a infants i joves. València: Universitat de València.
- MENDOZA, A. (coord.) (1998): Conceptos clave en didáctica de la lengua y la literatura, Barcelona: ICE/Horsori.
- MOROTE, P. (2010): La leyenda entre el mito, la historia, la fantasía y las creencias. Catarroja: Perifèric.
- PAGÈS, V. (2006): De Robinson Crusoe a Peter Pan: Un cànon de literatura juvenil. Barcelona: Proa.